

ארצות הברית

קץ המסע

לפני שבועות חזר שליחנו, רפאל אפרת, מסיור בגרמניה. וכאמרו על היהודים, המהכים במינכן לתורם להגר לארצות הברית, פורסם בג'וינט 697. מונטי גייקובס, סופר העולם הזה בארצות הברית, עקב אחרי אותם היהודים בעבר השני של האוקיינוס. הוא מתאר את קץ מסעם — כיצד משתקעת משפחת עולים יהודים בצייקגו.

במשרד שרות המשפחה והעדה היהודי בצייקגו ישב יהודי פולני, מנהל חשבונות, פליט מחנות העקורים בגרמניה. האיש, שנראה כבן 40, הצליח בדרך פלא להמלט עם אשתו ושני ילדיו, אחרי שהתחמק מפני המוות במשך 10 שנים.

מספרי הסטטיסטיקה האחרונים מראים, כי אמריקה קבלה 115,000 מהגרים יהודיים מאז 1949. משפחת מנהל החשבונות (אקראי לה כהן במאמר) הפליגה מאירופה לניו יורק, בה מקבל את פניה השרות המאוחדת לאמריקאים חדשים, שחפס בין העדות היהודיות אחת, שתסכים לאוגו לפליטים.

"אתם לשיינגו... הנה כרטיסי הרכבת, מספר דולרים לגסיעה. יפגושכם בבואכם", אומר פקיד השרות המאוחד למשפחת כהן. ברדתם בתחנת שיקגו, מרכבת האכספרס המפוארת, באה לקראתם, עם איחולים מאת הארגון היהודי, עובדת סוציאלית שהעלתה אותם על מונייה, שלחתם לחדרים שמורים בבית מלון. אמנם בית המלון אינו שייך לארגון, אבל עתה, לוא רצה, יכול היה כבר להגיש תביעת בעלות, מפני שבמשך 5 השנים האחרונות החזיק בקביעות, 26 חדרים מיועדים לבאים כמשפחת כהן.

"המקום דומה למחנה מעבר", אומרת גברת פיי קטצן, מפקחת מטעם שרות המשפחה והעדה, "אנו מעניקים לכל משפחה מקום שדיו לשינה, בישול, וכמובן, מספקים כלי בישול, כדי שיוכלו להכין בעצמם את מזונם". משפחת מהגרים חדשה מבלה בממוצע 6 שבועות בבית מלון המעבר, עד אשר היא מוצאת שיכון קבוע פרטי.

הארגון היהודי משלם בעבור החדרים במלון. ב־1950 הקדיש הארגון לעזרת הפליטים בעיר 280,000 ל"י, שהן שישיית מתקציבו הכללי של 1,500,000 ל"י. לפני 50 שנה, כשנסד הארגון, היו כל מוסדות הצדקה היהודיים בעיר מאוחדים. הארגון סיפק דיוור ליתומים, זקנים, הדרכה למשפחות, עבודה לזקקים, הדרכה מקצועית. שני בתי החולים, שהקים הארגון, מיכאל ריי, הרייסינג, הם חדישים ביותר. כשנגש הארגון להקמת בית מושב זקנים, חישב דרכו בוהרות מראש. הוא הקים שני בתי מושב — אחד לדחיים. שני לזקנים וזקנות חפשיים בעדותיהם.

"אין אנו מעניקים רק עזרה כספית, שרותינו ניתנים לכל הקהלה. בתי החולים, הבתים, המרכזים, פתוחים לכלי, אומר אירווינג בילואו, קצין העתונות ויחסי צבור. "כשבאה אלינו משפחה נזקקת, עושים אנו כל שביכולתנו, כדי לעודדה, להעמידה על רגליה, כך שאפילו יהיה למחוק אותה מרשימות הנזקקים שלנו במהירות רבה ככל האפשר".

"מאות נזקקים, שקיבלו מאתנו עזרה, הם כעת תורמים קבועים. אחד מהם, ג'ורג' פיינברג, הוא חבר ההנהלה של הארגון, שתרם לאחרונה 17,500 ל"י להקמת מרכז לטיפול בילדים. אמו האלמנה של פיינברג נאלצה להתמך ע"י הארגון עד שילדה התבגרה".

מחברת סיוע גדול שרות המשפחה היהודית והיה לארגון המשרת, במשך שנה, יותר מ־5,500 משפחות, בערך 17,000 מתוך 325,000 יהודי העיר צייקגו. בזמן האחרון הקיף השרות לא את פליטי מחנות העקורים בגרמניה בלבד, אלא אף את המהגרים הבאים לציקגו משאנחאי (מעטים בדרך לישראל). ארצות שונות באירופה, וכו' — מאמריקה הדרומית. משפחת כהן נמנית על הקבוצה שהגיעה לאחרונה.

אר סודרה המשפחה במלון. הומונה לשרות המשפחה. מר כהן בא לבדו, הסביר שאשתו נשארה עם הבן (14) והבת (10), החוששים עדיין להשאר לבדם בעיר שעדיין זרה להם.

מר כהן ישב רק רגע קל, התפרץ. התוכלו לעזור לי בהשגת משרה? אני מוכשר לעבוד... הבני מנהל חשבונות... בעל גסיון... אני יודע לעבוד... התעזרו לי? "

מהגרים עשירים. עובדת סוציאלית הרגיעתו בהבטחות, הצביעה על בעיות אחרות: המלון הוא משכן זמני בלבד — על משפחת כהן למצוא דיוור אחר בזמן קצר ככל האפשר; דירות המעבר צריכות להיות פנויות לקליטת מהגרים חדשים. קיימת שאלת בריאות המשפחה — הוקקים הם לבדיקה כללית? כמו כן יש לדאוג ללמודי הילדים, שעוריי אנגלית להורים, בגדים ועוד. "אתם זקוקים בודאי לכסף", העירה העובדת הסוציאלית. גם הוצאות הפעוטות הקטנות של יום יום מצטרפות לסכומים גדולים למדי. בארץ חדשה נולדים צרכים בלתי צפויים, שבלעדי התמיכה של הארגון היו גורמים אי נעימויות.

מעטים מבין המהגרים באים, כשבידם חפצי־ערך. במקרה אחד הוזהר הארגון מאירופה: שברשות משפחה אחת יש יותר מ־350 ל"י בדולרים. "כשפסלנו אותם", אמר פקיד, "הכחישו נמרצות, טענו, שמישהו באירופה מנסה להרע להם".

העובדת הסוציאלית עיינה בפנקס התקציב, רשמה על גליון ניר את הקיצבה שמשפחת כהן (אב, אם, בן, בת) זכאית לה, עד אשר תוכל לפרנס את עצמה:

מוזן	—	35.75	ל"י
חינוך	—	1.68	"
ארגון תרופות	—	.40	"
גז וחשמל	—	1.71	"
כלי בית	—	1.54	"
הוצאות אישיות	—	2.12	"
שעשועים וביילוי	—	1.96	"

בס"ה 45.56 ל"י *

סעיף חינוך כולל עתונים, ספרים וכו' — מכשירי כתיבה לילדים יסופקו ע"י שרות החנוך בעיר. שעוריי אנגלית למבוגרים ינתנו ע"י שרות המשפחה והעדה היהודית, ללא תשלום. כלי בית — במקרה שצריכה המשפחה לחדש את מלאי הספלים והכפיות, הוצאות אישיות פירושן תספורת, גילוח, סבון; תקציבי שעשוע וביילויים יאפשרו למהגרים לבקר בקונצרט או קולנוע. קיים סעיף נוסף שאינו רשום, והוא דמי נסיעה בכוננית. בחפס משפחות אלו מקום מגורים בעיר הגדולה, הן יכולות להוציא בנסיעותיהן דולר או שניים לשבוע. הארגון מספק להם הוצאות אלו.

לא בגדים משומשים. השרות אינו מקציב מראש הוצאות ללבוש; רוב המהגרים אינם חסרים בגדים בבואם. אם ישענו, כי זקוקים הם לחדש את מלבושיהם, או להוסיף עליהם, תינתן להם הקצבה מיוחדת, כך, שיקנום בעצמם. "אין אנו מספקים להם בגדים משומשים", אומרת האחראית למשרד בשיקגו. השרותים הסוציאליים המודרניים התקדמו רבות בהבנת הגישה — נתינת בגדים משומשים, שנורקו בידי אחר, יכולה להשפיע רעה, באופן נפשי, על המהגר השואף לבית משלו, כסף משלו, בגדים משלו... "

כמחנה העקורים במינכן סועדים הפליטים במטבח הכללי. התפריט נחשב כננוע — אך יכול לעורר קנאה בלב כל אזרח ישראלי.

הרכוש "המעט". אמנם איבדו העוקרים את כל אשר היה להם בימי המלחמה. אך בינתיים הסתדרו, רכשו מעט דברים. מהטן זה מלא רכוש יהודים, הרוצים להגר לאמריקה.

הלבוש נוסע בלב המהגר הרגשת "אורחות". הלבוש שים האירופיים הישנים הממורטטים, שניתנו לו לפני הפליגה, משרים עליו מיד הרגשת זרות. לבוש אמריקאי יוכל לרפאו מהרגשת הזרות. בהעניקו כסף למשפחה, דואג הארגון שישתמשו בו בצורה היעילה ביותר. ישנם יועצי בית, המורים למשפחה איך תקנה, מה תקנה, מה יהיה התפריט. כמעט כולם חפצים לזכות בכל מה שאיבדו בעבר, בעיקר אוכל. המשפחות החדשות אינן מתמצאות, בדרך כלל, בחישוב התקציב, עד אשר יורו להן את הדרך לעשות זאת. אך קשה למדי להסביר להם, כי מרק אפרוח, או אווז צלוי, למשל, אינם סעיף הכרחי בכל ארוחה, אינם רפואה לכל מחלה, החל מבהן מעוכה וכלה בכאב ראש.

* חשבון זה מבוסס על השער הרשמי. למעשה, עולה ההענקיה, בכוח קנייתה, על 90 ל"י. כלל זה חל גם ע שאר המספרים, שנזכרו ע"י הסופר באמריקה.

עושה אור

רומטי *

